

VELKÉ PŘÍBĚHY STARÉHO ORIENTU

JIRÍ TOMEK

C PRESS

Velké příběhy starého Orientu

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Jiří Tomek

Velké příběhy starého Orientu – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

VELKÉ PŘÍBĚHY STARÉHO ORIENTU

MÝTY, BÁJE, EPOSY, POVĚSTI,
POHÁDKY, LEGENDY A POVÍDKY
EGYPTA, MEZOPOTÁMIE,
IZRAELE-ARÁBIE,
PERSIE A INDIE

Jiří Tomek

CPRESS
2017

Věnuji Sofii I. Tomkové, své nejdražší vnučce

Přepisy jmen a termínů jsem založil na způsobu jejich transkripce v příslušných encyklopediích a odborných knihách uvedených v seznamu použité literatury. Rovněž všechny uvedené údaje o jednotlivých příbězích a pramenech, z nichž pocházejí, se zakládají na uvedené odborné literatuře.

Autor

Obsah

Úvod	6
I. STAROVĚKÝ EGYPT	11
1. Jak bůh Re soudil Pravdu a Lež	13
2. Sinuhetovo dobrodružné putování	20
3. O egyptské královně Hatšepsut, dceři boha slunce Amenrea	39
4. Jak princ vzdoroval svému osudu	51
II. MEZOPOTÁMIE	63
5. O králi Gilgamešovi, který chtěl být nesmrtelný	64
6. Královna Semiramis	98
7. Jak moudrý vezír zachránil Asýrii	119
III. IZRAEL-ARÁBIE	139
8. Josef a jeho bratři	140
9. Silný Samson a lstivá Delíla	162
10. O královně ze Sábý a králi Šalomounovi	176

IV. PERSIE	213
11. Jak statečný Ferídún přemohl šáha posedlého démonem	214
12. O horoucí lásce krásné Rúdábe a statečného Zála	234
V. INDIE	255
13. O hrdinném Rámovi a krásné Sítě	256
14. Jak moudrá Sávitrí přelstila boha smrti Jamu	280
Doslov	297
Seznam použité literatury	307

Úvod

Kniha podává panoramatický obraz nejreprezentativnějších mytologických, bájeslovných, pohádkových a povídkových textů pěti základních geograficko-kulturních oblastí starověkého Orientu: egyptské, mezopotamské, izraelsko-arabské, perské a indické, se snahou zachytit základní mytologicko-bájeslovný obraz vymezených okruhů.

6 Také osobnosti, které v jednotlivých příbězích vystupují, jsou patřičně reprezentativní: egyptský dvořan Sinuhet, královna Egypta Hatšepsut, egyptský princ Thutmose, sumerský hrdinný král Gilgameš, asyrská královna Semiramis, moudrý Achíkar, vezír asyrského krále Sinacheriba, Josef, izraelský vykladač snů a správce Egypta, izraelský silák Samson, král Šalomoun a královna ze Sábý, Zóhak, perský šáh posedlý démonem, perský princ Zál a krásná princezna Rúdábe, statečný indický princ Ráma a princezna Síta a božská indická princezna Sávitrí.

A všichni tito mytičtí a bájní hrdinové a hrdinky prožívají neskutečná dramatická dobrodružství. Při nich přicházejí do styku s různými božstvy starověkého světa – s bohy slunce Egypta a Babylonu Reem a Šamašem, s egyptským bohem moudrosti a písemnictví Thovtem, s moudrou egyptskou bohyní Eset, s tvůrcem živých tvorů a bohem řeky Nilu Chnumem, s babylonským bohem bouře Adadem, s Ištar, babylonskou bohyní lásky a krásy, s bohem sladkých vod a moudrosti s všemocným Eou, s nejvyšším bohem Asýrie Aššurem, s perským bohem dobra a stvořitelem světa s všemocným Ormuzdem i s perským bohem zla, temnoty a nepravdy Ahrimanem, s indickým bohem Šivou, dárce života, s králem indických bohů Indrou, se slunečním božstvem Višnu, i s bohyní Sávitrí, dcerou slunečního boha Savitara – a setkávají se nebo se v bojích utkávají s mnohými nadpřirozenými bytostmi, prapodivnými nestvůrami a dravými zvířaty – s džiny, šajtány (čerty), demony, máridy, d'ábly, draky, hady, lvy, štíry-lidmi, s nebeským býkem i s bájným ptákem Šimurghem.

Mnozí čtenáři zřejmě znají jména zmíněných mytických a bájných postav a mají snad i představu o jejich schopnostech a určité vědomosti o jejich činech – například vědí, že Šalomoun, král Izraele, který proslul svou moudrostí, přijal na svém dvoře v Jeruzalémě krásnou královnu ze Sábý a že vyřešil její

hádanky, že Semiramis měla v Babylonu postavit visuté zahrady a že Samson byl silák nad siláky –, ale zřídka o oněch osobnostech četli nebo z vyprávění slyšeli celistvé legendy, mýty, báje či povídky, v kterých se mohli dozvědět mnohem víc o jejich podivuhodných a dobrodružných životech.

A právě příběhy o těchto slavných a bájných postavách starověkého orientálního světa naše kniha předkládá. Navíc se v ní čtenáři dozvedí spoustu zajímavých věcí. Budou třeba zpraveni o tom, jak si staří Egypťané představovali vznik světa, zrození svých hlavních božstev a jak královně Hatšepsut přisoudili božský původ, jakou měli Sumerové, Babyloňané a Asyřané představu o posmrtném pobytu lidských duší v podsvětí, o vzhledu konce světa omývaného mrtvými vodami, za nimiž byl Dilmun, místo věčného života, a jak mnohem dříve než Izraelité vylíčili potopu světa.

Moudrý Achíkar v knize obelstí faraona Šabaku, který chce, aby mu asyrský vezír mezi zemí a nebem postavil palác, král Šalomoun na kouzelném koberci obletí svět, rozumí zvířecí i ptačí řeči a džinům a démonům přikazuje, aby mu stavěli města, přehrady a paláce, královna ze Sáby klade Šalomounovi hádanky a předpoví osud světa, démonickému králi Zóhakovi vyrostou na ramenou dva hadi, bájný pták Símurgh vychová perského prince Zála, indický princ Ráma létá na kouzelném voze a přemůže s pomocí kouzelného luku boha Višnu armádu démonů a věrná princezna Sávitrí obelstí boha smrti Jamu a před jeho smrtící sítí zachrání svého milovaného manžela, prince Satjavanta.

V nejstarších literárních dílech světa se řeší základní otázky lidského života a snad se na ně dokonce nacházejí odpovědi – spravedlivé věci vítězí nad bezprávím podle přísloví „kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá“, člověk má být statečný, nikdy se nesmí vzdát a svého cíle má dosáhnout chytrostí a vytrvalostí, předurčený neblahý osud se dá za podpory boha Rea a s pomocí své věrné ženy zlomit, člověk musí překonat strach, s odvahou se postavit zlu a urputně proti němu bojovat. Svými činy se má zasloužit o svoji zem, pak se stává nesmrtelným a jeho jméno nezanikne. A musí stůj co stůj čelit podlým úkladům a nehorázným pomluvám a s největším úsilím hájit svou čest a svoje dobré jméno. Také by měl ctít své staré rodiče, měl by se o ně postarat a měl by odpustit svým sourozencům, jestliže mu ublížili a jestliže svých špatných činů později litují.

V naší knize síly dobra s pomocí perského boha Ormuzda vždy zvítězí nad silami zla a temna, které vede Ahriman, Duch zla. Také v příběhu Rámy a Sítý vítězí dobro a láska nad zlem a nenávisť a pevná, horoucí láska dvou mladých lidí, krásné Rúdábe a statečného Zála, dokonce překoná letitou nenávisť jejich rodů a usmíří je.

8 A budou-li čist starověká díla lidé, kteří rozhodují o osudech svých zemí, dozvědí se, že mají panovat moudře, ke svým poddaným mají být laskaví a spravedliví a měli by pro ně jako královna Semiramis stavět užitečné stavby; domy, tunely, cesty a zakládat zahrady a parky a přivádět do nich vodu z jezer a řek. Spíše než vést války mají vládcí s jinými panovníky vyjednávat a s jejich zeměmi obchodovat, ale se zbraní v ruce se musejí jako Samson postavit proti nepříteli, jestliže ohrožuje svobodu jejich země. A měli by se obklopit moudrými dvořany, neboť moudří lidé patří k největším bohatstvím a pokladům králů a zemí a stejně dobře jako správce Josef jim budou jejich zemi pomáhat spravovat.

Vydejme se do tajemného světa starověkého Orientu, kolébky nejstarších civilizací lidstva, do podivuhodných časů starověkých rozlehlých říší a potěšme se jejich dochovaným literárním bohatstvím. Uvedené mýty, báje, legendy, povídky a pohádky, které nás seznamují s velkými tématy, osobnostmi a příběhy, patří do pokladnice světového písemnictví a kultury a staly se modelem pozdějších velkých literárních a uměleckých děl. Bez znalosti alespoň nejzákladnějších mytologických textů je v mnoha případech přímo nemožné pochopit řadu uměleckých (především výtvarných, ovšem i literárních) děl minulosti i současnosti; vždyť mnohé kořeny evropské civilizace vyrostly právě ze starověkých mýtů.

Ve starých vyprávěních, jež se po dlouhá tisíciletí přenášely z generace na generaci, najdeme veškerou moudrost a zkušenost věků a bezpočet příkladů hrdinství, odvahy, obětavosti, hrdosti i mnohých dalších ryzích hodnot opravdového lidství, které mají svou platnost a působivost i v dnešním moderním a rozbouraném světě. Uvedené příběhy jsou převyprávěné podle překladů ze starých papyrů a klínopisných tabulek, podle nápisů a reliéfů v hrobkách, chrámech a na žulové stéle Velké sfingy, podle starých řeckých a biblických textů, arabských, etiopských, židovských, aramejských legend a bájí, anglického překladu perského eposu *Šáhnáme* (Knihy králů) a podle děl českých významných indologů, kteří zpracovali indické eposy *Rámájana* a *Mahábhárata*. Nechť vás, milí čtenáři,

starodávne příběhy, které jsou plné kouzel, dobrodružství, dramatických dějů a napětí, zaujmou a strhnou svým prostředím, tajemností a nenapodobitelnou náladou.

I.
STAROVĚKÝ
EGYPT

1. JAK BŮH RE SOUDIL PRAVDU A LEŽ

Příběh o bohu slunce Reovi a o dvou bratrech, kteří se jmenovali Pravda a Lež, je napsán podle dvou mýtů. Prvním z nich je mýtus o stvořítelském bohu Héliopole (Iunu) – Města Slunce – obsaženém v *Textech pyramid* z období Staré říše (asi 2649–2152 př. n. l.), druhým je mýtus *Pravda a Lež*, který je napsán hieratickým písmem novoegyptštinou na papýru Chestera Beattyho II č. 10 682 uloženém v Britském muzeu v Londýně. Jeho text se zachoval dost nedokonale, začátek schází úplně. Papýrus pochází ze 13. století před naším letopočtem z období 19. dynastie, samotný mýtus však vznikl v mnohem starší době.

První mýtus líčí, jak si staří Egypťané představovali vznik světa a zrození hlavních božstev a jak podle nich jednotliví bohové a bohyně vypadali a jakého druhu byli.

Mnoho pohádek a pověstí na celém světě převzalo základní motiv druhého mýtu. Drzý a krutý mladší bratr Lež zprvu podvodem při soudní před bohem slunce Reem nad svým starším bratrem Pravdou vítězí, zásluhou Pravdova syna je však nakonec spravedlivě potrestán. Konečné vítězství spravedlivé věci nad bezprávím podle přísloví „kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá“ je také základní myšlenkou a mravním ponaučením tohoto mýtu. V příběhu je také prezentován motiv bratrovraždy, ke které však naštěstí nakonec nedojde. Setkáváme se v něm také se zajímavým pohledem na staroegyptské soudnictví. Poškození se už tehdy směli dovolávat odškodnění, což mohlo vést až k soudně nařízenému zmrzačení obviněné strany.

K prvnímu mýtu doporučuje autor z literárních pramenů v češtině četbu knihy „Mýty a legendy starého Egypta“ od britské egyptoložky Joyce Tyldesley (překlad Daniela Mičanová). Mýtus *Pravda a Lež* je pak z egyptského hieratického písma do češtiny doslova přeložený v díle „Pověsti a legendy faraónského Egypta“ od českého egyptologa Břetislava Vachaly.

V českém jazyce podává odlišné převyprávění mýtu *Pravda a Lež* Jiří Tomek v knize „Bohové a faraoni“. Není však uvedeno mýtem o stvořítelském bohu Héliopole (Iunu).

STVOŘENÍ SVĚTA A EGYPTA

V dávných, pradávných dobách žil v temném a nekonečném prostoru jenom bůh vodstva Nun. Vypadal jako obrovitý člověk s velikou žabí hlavou a do temnoty zíral dvěma velkýma vypouklýma očima.

A jen prabůh Nun ví, kdy se z jeho oceánu vynořil nádherný lotosový květ, který vynesl na hladinu Rea, zářícího boha slunce. Re se zrodil sám ze sebe a podobal se muži se sokolí hlavou a místo koruny měl velký sluneční kotouč lemovaný posvátnou kobrou. Bůh slunce svým mocným světlem ozářil prostor a svou čarovnou mocí stvořil svět.

Nejdříve svým dechem a ze sliny svých úst vytvořil boha vzduchu Šua a bohyni vlhkosti Tefnut. Těm se zakrátko narodily děti, bůh země Geb a bohyně

nebe Nut, kteří pak dali život dalším bohům, bohu Usirovi – vládci podsvětí, Sutehovi – bohu bouří a oceánu, královně nebe Eset a bohyni mrtvých – Nebthet. Eset a Usirovi se narodil Hor – bůh světla.

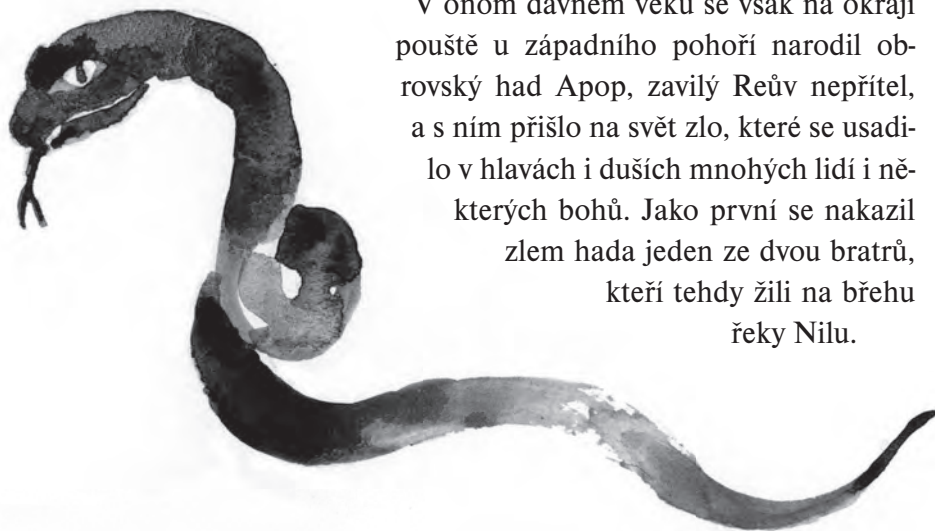
Někteří bohové měli postavy lidí, ale jejich hlavy byly zvířecí či ptačí.

Šu a Tefnut měli hlavu lva, Horova hlava byla sokolí a Sutehova oslí. Jiní bohové měli hlavy lidské. Mezi ně patřili bohyně Eset a Nebthet a bůh Usir. Bůh země Geb ale měl na lidské hlavě ještě husu a bohyně Nut dokonce na hlavě nosila kulatou nádobu. Tito bohové pak dali život ještě mnoha dalším bohům a bohyním.

Uprostřed země, která se vznášela na vodách praoceánu, byl Egypt a jím jako tepna života protékala řeka Nil. Re vyslovil jméno Chnum. Objevil se bůh řeky Nilu. Postavu měl lidskou, ale hlavu beraní. Od oněch pradávných dob protéká Egyptem řeka Nil a zaplavuje jej svou vodou a úrodným bahnem. Zemi osídlil bůh Re lidmi, zvířaty, ptáky a hmyzem a nechal na ní vyrůst stromy, keře, trávu a čarokrásné květiny.

Bůh Re vzal na sebe podobu člověka, usedl na trůn a začal lidem vládnout jako jejich první panovník, faraon. Tisíce let panoval moudře a spravedlivě. Všichni lidé žili v míru a pokoji, neuměli se přetvařovat a mluvili jen samou pravdu. Nebyly žádné války, hádky či rozepře, lidé boha Rea velebili a vážili si jeho neskonale dobré. Byl to zlatý věk pradávného světa, kdy lidé znali jen laskavost, dobro a bratrství.

V onom dávném věku se však na okraji pouště u západního pohoří narodil obrovský had Apop, zavilý Reův nepřítel, a s ním přišlo na svět zlo, které se usadilo v hlavách i duších mnohých lidí i některých bohů. Jako první se nakazil zlem hada jeden ze dvou bratrů, kteří tehdy žili na břehu řeky Nilu.

BRATŘI PRAVDA A LEŽ

I stalo se, že se oba bratři v dospělosti zamilovali do krásné dcery jejich souseda. Dívka dala přednost staršímu bratru Pravdovi a slíbila, že se za něho provdá .

Zhrzený mladší bratr Lež si vymyslel lest. Půjčil staršímu měděnou dýku a v noci mu ji potajmu ukradl. Druhý den obvinil bratra z krádeže a vyzval ho, aby s ním šel k všemocnému Reovi, ten že je rozsoudí. Když oba bratři padli před Reem na zem, řekl mladší bratr:

16 „Vládče nebes, včera jsem půjčil svému bratrovi měděnou dýku a dnes mi ji nechce vrátit. Tvrdí, že se mu ztratila. Já si však myslím, že ji ukradl. Cožpak je možné, aby zmizela dýka, která je tak velká, že když někdo zabodne její čepel do hory Jal, dotýká se její rukojeť Kebských lesů?“

„Všemocný Re, dýka se mi přes noc opravdu ztratila a marně jsem ji dnes ráno hledal. Nemohu vrátit, co nemám,“ hájil se starší bratr.

„Tak ty sis půjčil dýku a nevrátil ji. Tedy jsi ji ukradl,“ zahřimal Re. „A okrást vlastního bratra je těžké provinění. Jaký trest žádáš pro svého staršího bratra?“ obrátil se rozzlobený Re na žalobce.

„Ať je potrestán slepotou a ať slouží v mém domě jako dveřník,“ odpověděl mladší bratr.

„Bude po tvém,“ rozhodl stroze bůh slunce Re.

Prohnaný mladší bratr věřil, že souseдова dcera přestane mít slepce ráda a že ji získá pro sebe. Ale dívka se o slepého mládence oddaně starala, konejšila ho v utrpení a chystala slíbenou svatbu.

Když se to mladší bratr dozvěděl, rozlítil se jako divoký býk a přikázal sluhům, aby dveřníka odvedli do pouště a předhodili ho smečce lvů za potravu. Sluhům se však ubohého slepce zželelo. Potají ho odvedli do domu dívky a požádali ji, aby s ním ještě téhož dne prchla daleko na jih.

Na jihu Egypta si starší bratr s dívkou postavili dům, v něm oslavili svoji svatbu a zanedlouho se jim narodil synáček. Byl to krásný, čilý a nadaný chlapec, který miloval své rodiče, hlavně nebohého otce. Staral se o něho, nosil mu jídlo a připravoval pro něho nápoje.

Léta plynula, chlapec rostl a stal se mladým mužem. Jednou večer, když otce usadil v křesle a pod nohy mu dal stoličku, se mladík zeptal:

„Kdo tě oslepil, drahý otče? Chtěl bych tě pomstít.“

„Můj mladší bratr Lež mě připravil o zrak,“ odpověděl otec a vyprávěl synovi svůj příběh.

SPRAVEDLIVÁ POMSTA

Mládenec se dlouho nerozpakoval. Vzal deset bochníků chleba, poutnickou hůl, měch s vodou, ostrý meč, obul si sandály a vydal se na cestu. Na provaze vedl statného býka.

Dlouho putoval, až přišel na louku, kde pastýř jeho lživého strýce pásal stádo býků.

„Vezmi si moji hůl, měch na vodu a meč a pohlídej mi mého býka, než se vrátím z města,“ řekl mládenec pastýři.

Po třech dnech si mladší bratr vyjel na pastviny, aby se potěšil pohledem na svá velká stáda. Když zahlédl statného býka, přikázal ihned pastýři:

„Přiveď mi zítra toho býka. Dostal jsem chuť na jeho maso.“

„Není tvůj. Nemohu ti ho dát,“ řekl pastýř.

„Všechna zvířata jsou přece moje. Svěřil jsem ti je do opatrování a paseš je na mém pozemku,“ odpověděl mladší bratr.

Když se mládenec dozvěděl, že si strýc přivlastnil jeho býka, vrátil se k pastýři.

„Kde je můj býk?“ zeptal se. „Nikde ve stádu ho nevidím.“

„Můj pán ho dal porazit. Vezmi si náhradou jiné zvíře,“ odpověděl pastýř.

„Které z těch zvířat by mohlo stát předníma nohama na ostrově Amón a koneček ocasu přitom smáčet v Rákosovém moři?“ zeptal se mládenec. „Žádný býk tady není tak velký.“

„Říkáš nesmysly,“ smál se pastýř. „Tak velký býk není na celém světě.“

18 Ještě téhož dne se mládenec a jeho proradný strýc ukláněli před všemocným Reem a žádali, aby je rozsoudil.

„Ještě nikdy jsem neviděl tak velkého býka, jak říkáš,“ odpověděl Re mládenci, když vyslechl jeho žalobu.

„A viděl jsi, všemocný vládče vesmíru, tak velkou měděnou dýku, o jaké ti před léty vyprávěl můj strýc Lež?“ zeptal se mládenec a podíval se Reovi odvážně do očí. „Sud' spravedlivě, neboť věz, že já jsem slepcův syn. Zopakuj, prosím tě, ten soud, který se ti tehdy nepovedl a naprav svůj mylný rozsudek.“

„Tak co, muži, co ty mi povíš?“ obrátil se Re na mladšího bratra. Ten se vykrucoval, jak mohl, a když viděl, že mu jeho vytáčky a výmluvy nepomáhají, sebejistě přísahal:

„Při tobě, všemocný vládče světa, věz, že můj starší bratr Pravda není již léta mezi živými. Ale, je-li naživu, jak ten podvodník říká, ať mě tvoji služebníci zbaví zraku a ať se stanu dveřníkem u vchodu do jeho domu.“

Na to mládenec čekal. Nemeškal a vydal se na jih Egypta, aby přivedl slepého otce. Jakmile Re slepce spatřil, prohlásil:

„Poznávám tě, čestný člověče. Promiň mi můj nespravedlivý soud. Abych odčinil kruté příkoří, které jsem zavinil, vracím ti zrak a sílu mládí. A tebe, prolhaný falešníku,“ obrátil se Re na mladšího bratra, „tebe předám svým služebníkům. Dají ti sto ran bičem, oslepí tě a zavedou do domu tvého staršího bratra. Do smrti budeš dělat dveřníka u jeho vchodu.“

Tak čestný mládenec pomstil otce a potrestal zlomyslného a falešného strýce.

A protože se mnozí lidé nakazili zlem hada Apopa, zhlédli se ve falešném mladším bratrovi Lžovi a stali se z nich lháři a podvodníci. Navíc přestali Rea poslouchat a reptali, že chtějí lepšího vládce. Pomlouvali ho, že je nespravedlivý, že stářím zhloupl, a přesto jim chce rozkazovat. Začali proti němu připravovat vzpouru. I rozzlobil se bůh slunce Re spravedlivým hněvem a odešel do nadoblačné výše. Od těch dob se tam spolu s ostatními bohy projíždí ve své zlaté sluneční lodi.

Vládu nad Egyptem předal Re bohu Usirovi, manželovi moudré bohyně Eset. Když se však Usir odebral do říše mrtvých, kde se stal pánem věčnosti a králem zemřelých, usedl na trůn faraona Egypta jeho syn, bůh Hor. Ani on však dlouho nevydržel bojovat s lidskou nesnášenlivostí a odešel do nadoblačné výše. Vládu nad Egyptem předal faraonům lidského rodu a prohlásil se jejich bohem. Svou božskou silou jim pak pomáhal vládnout a potírat zlo. Faraonům se občas zjevoval, dával jim moudré rady a prozrazoval jim mocná kouzla.

2. SINUHETOVO DOBRODRUŽNÉ PUTOVÁNÍ

Příběh o Sinuhetovi je napsán podle nejznámějšího, nejslavnějšího a nejoblíbenějšího egyptského literárního díla psaného klasickou egyptštinou. Původní text – Vyprávění ze života Sinuhetova – se dochoval v úplném znění na čtených papyrech, z nichž nejstarší jsou papyry Berlínského muzea č. 3022 a 10499 z XII. dynastie z doby okolo roku 1785 před naším letopočtem, a na vápencových destičkách, které si pořizovali v rámci cvičení žáci písařských škol. Formou povídky napodobuje životopisy velmožů, kteří si je nechávali tesat do stěn svých hrobek. Proto je vyprávěn v první osobě. Jazykově a literárně vybroušené vyprávění začíná zmínkou o násilné smrti krále Amenemheta I. (v roce 1962 před naším letopočtem).

Dvořan Sinuhet, který byl členem družiny králova syna a spoluvládce Senusreta I., z obavy že by mohl být obviněn z účasti na atentátu na krále, uprchl z vojenského ležení a po nesmírně dobrodružném putování se dostal do Palestiny, kde vstoupil do služeb krále beduínů Amusanenšiho. Pomohl králi zvítězit nad jeho nepřáteli, v souboji na život a na smrt porazil obrovitého soupeře (tento zápas připomíná boj Davida s Goliášem), oženil se s královskou dcerou, získal si obdiv svých hostitelů, nabyl u nich bohatství, a žil s nimi v blahobytu mnoho roků. Stále víc a víc však toužil po návratu do vlasti a ve stáří se nakonec na vyzvání krále Senusreta I. do Egypta vrátil.

Sinuhet představuje ideálního bojovníka a statečného egyptského hodnostáře, který se v žádné nebezpečné situaci nevzdává, je vždy schopen přežít a svou vytrvalostí a chytrostí dokáže dosáhnout cíle.

Zakladatel československé egyptologie František Lexa o tomto díle prohlásil, že „tato literární památka je historickým dokladem prvního řádu“. Pokud jde o staroegyptské reálie, všechny jsou v souladu s jinak zjištěnými skutečnostmi. Jiné dokumenty potvrdily, že král Amenemhet I. byl skutečně zavražděn, z nápisů v hrobce víme, že manželka Senusreta I. se opravdu jmenovala Nofret, archeologické výzkumy potvrdily, že hranice Egypta ochraňovala uvedená linie pevností, jež se jmenovala „Králova zeď“, a vykopávky podaly spoustu důkazů o rozsáhlých obchodních stycích tehdejšího Egypta s Palestinou a Libanem.

O Sinuhetově vyprávění prohlásil anglický spisovatel Rudyard Kipling, že je to „jedno z mistrovských děl světové literatury“. Stojí za to, milí čtenáři, si je přečíst a popřemýšlet o něm.

Je třeba ještě dodat, že původní egyptský příběh o Sinuhetovi má pramálo společného se světoznámým románem „Egypt'an Sinuhet“, který napsal finský spisovatel Mika Waltari. Obě díla si právem vysloužila světovou proslulost. Starověké „vypravování“ je však nejstarší známý životopisný a zároveň dobrodružný spis ve světové literatuře.

„Vlastní životopis Sinuhetův“ vydal v „Beletristické literatuře staroegyptské“ roku 1923 první československý egyptolog František Lexa. Nejnovější odborný doslovný překlad původního *Vyprávění ze života Sinuhetova* z klasické egyptštiny do češtiny najde čtenář v díle „Pověsti a legendy faraónského Egypta“ od českého egyptologa Břetislava Vachaly. Na 115 stránkách převyprávěl životopis Sinuheta ve svém skvělém a fundovaném díle „Sinuhet“ spisovatel Vojtěch Zamarovský.

ÚTĚK Z VOJENSKÉHO TÁBORA

Sinuhet, dědičný kníže a milovaný druh a přítel jednoho z nesčetných mocných egyptských faraonů, vyprávěl před čtyřiceti stoletími svůj neobyčejný příběh:

Jako mladík vznešeného původu jsem byl průvodcem prince Senusreta, správcem faraonova harému a vrchním písařem princovy vznešené manželky Nofret, ať žije věčně, dcery slavného faraona Amenemheta, který po létech neklidu a válek přinesl Egyptu mír a blahobyt a prohlásil prince Senusreta svým spoluvládce a následníkem trůnu. Krásná Nofret si mě oblíbila a já byl šťastný, že jsem té líbezné bytosti mohl svým písařským uměním sloužit.

23

Jeho Veličenstvo, mladý faraon Senusret, se právě vracel z vítězného tažení proti Libyjcům v západní deltě Nilu do svého tábora v oáze Západní pouště. Jako válečnou kořist s sebou přiváděl spoustu zajatých nepřátel a veliká stáda různého dobytka a ovcí.

Za soumraku k němu přijeli spěšní poslové z hlavního města a sdělili mu smutnou zprávu:

„Bůh vystoupil ke svému horizontu, vládce Horního a Dolního Egypta, mocný Amenemhet se vznesl na nebesa a splynul se slunečním bohem, který ho stvořil. Hlavní město Ictaej je ponořeno do smutku, jeho dvojité brána je zavřena, všichni dvořané a vznešení hodnostáři mají své hlavy přitisknuté ke kolenům a hořce nařikají.“

Tak se prvorozený syn faraona Amenemheta dozvěděl, že jeho otec, mocný vládce Horního a Dolního Egypta, zemřel. Ale starý faraon nezemřel přirozenou smrtí, prohlásili poslové. Zavraždil ho úkladný vrah, který ještě nebyl dopaden.

Faraon Senusret nemeškal, vyskočil na svůj válečný vůz a rychleji, než létá povětří dravý sokol, se hnál pouští na východ k hlavnímu městu. Za ním se jako lavina valila jeho jízdní armáda.

Do tábora v oáze Západní pouště dorazilo uprostřed noci s válečnou kořistí jen pěší vojsko a s ním přijeli i faraonští poslové, aby smutnou zprávu o Amenemhetově smrti sdělili také jeho mladším synům.

Z rozkazu faraona Senusreta jsem se toho dne zdržoval v táboře, abych byl k službám jeho vznešené manželky Nofrety i jeho vedlejších manželek. Právě jsem šel kolem stanů faraonových synů, když jsem v jednom z nich zaslechl tlumený hlas, který předčítal tajnou zprávu o smrti faraona Amenemheta. Přiložil jsem ucho ke stěně stanu a s rozechvělým srdcem jsem celou zprávu vyslechl.

Hrozná zvěst o strašlivém činu královraždy mnou hluboce otřásla. A vrah nebyl určitě sám. Za ním muselo stát celé spiknutí vysokých hodnostářů, které vedla jedna z faraonových vedlejších manželek. Všechny faraonovy manželky jsem dobře znal. Každá z nich toužila, aby si její syn vložil na hlavu červenou a bílou korunu Horního a Dolního Egypta a stal se faraonem.

24

Také jsem znal všechny mladší prince. Žárlí na faraona Senusreta a touží po jeho moci. Pokud spojí své síly, následník trůnu jim sotva odolá. A až faraona zabijí, porvou se mezi sebou o Egypt jako supi. Egypt čekají úklady, zabíjení a bratrovražedná válka, ve které si žádný člověk, natož dvořan, nebude jist svým životem.

Srdce se mi divoce rozbušilo, smysly se mi pomátly a celý jsem se chvěl. Zoufale jsem rozpráhl paže, zdvihl je k nebesům, vtom mi však samy poklesly a moje rty začaly mimoděk šeptat:

„Musím pryč z Egypta. Ano, prchnu, a čím dále, tím lépe. Snad někde v daleké cizí zemi se nebudu muset bát o svůj život a najdu v ní bezpečí a klid.“

Skrčil jsem se a kvapem jsem utíkal ke dvěma keřům, které rostly opodál. Když jsem se ujistil, že je všude klid a že mě nikdo neviděl, pustil jsem se dál do křovin, abych se vyhnul cestě i náhodným chodcům.

Šel jsem rychle podél pouště k jihu, vyhýbal se všem městům a vesnicím a velkým obloukem jsem obešel i hlavní město Ictaej. V kraji, kde se řeka Nil rozvětjuje, jsem se přeplavil přes jezero Obou pravd a vstoupil na Snofruův ostrov, kde jsem se celý den a celou noc skrýval v polích. Druhého dne za úsvitu jsem se znovu vydal na cestu. V poledne jsem na okraji cesty potkal neznámého muže a pořádně ho vylekal. Uctivě mě pozdravil a rychle ode mě odešel. Určitě to bylo poprvé a naposled, co na takovém pustém místě potkal člověka s límcem faraonova hodnostáře. Večer jsem došel do země ostrovů a vysokých rákosů. U nábřežní hráze jsem našel starý člun, který neměl kormidlo ani veslo, a díky

západnímu větru jsem se na něm přeplavil na východní břeh Nilu, asi míli od města Iunu. Přistál jsem na východě poblíž lomů na červený kámen, které se jmenovaly Červené hory.

Odtud jsem se dal na sever, až jsem za svítání došel k Vládcovým zdem, pevnostem, jež zde dal božský faraon Amenemhet postavit, aby chránily Egypt před nájezdy divokých asijských kočovných kmenů. Opatrně jsem se plížil křovinami, aby mě nespatriili hlídači, kteří nahoře na hradbách drželi stráž. Celou noc jsem se skrýval a plazil a druhého dne za úsvitu jsem došel až k Petenu, odkud již nebylo daleko k hraničním kamenům, u nichž v pouštním písku končilo území Egypta.

Když se rozednilo, stanul jsem na břehu Hořkých jezer, jejichž voda se nedala pít. A taková žízeň na mě doléhala! Dusil jsem se, hrdlo jsem měl vyprahlé a pálilo mě, jako by mi do něho nalili žhavý cín. Tehdy jsem si pomyslel: Takhle jistě chutná smrt! Pomalým, vrávoravým krokem jsem přešel hranici mezi Egyptem a Asií, a najednou, jako srpem podetnutý rákos, jsem padl k zemi. Úplně vyčerpán a odevzdán nemilosrdnému osudu jsem si lehl na záda a již nevěřil, že ještě někdy vstanu a budu žít.

Vtom jsem v dálce zaslechl bučení dobytka. Srdce se mi rozbušilo nadějí. Zvedl jsem se na ruce a na kolena a z posledních sil jsem se doplazil do tábora asijských beduinů, pastevců a kočovníků pouště. Jejich vůdce byl kdysi

v Egyptě faraonovým hostem a naštěstí mě poznal. Hned mi podal vodu, pak mi dal svařit mléko a sám mě nakrmil.

PŘÍCHOD DO HORNÍHO RECENU

26

Přidal jsem se ke kmeni beduínů a putoval s nimi na sever, z údolí do údolí, od pouště k poušti, procházel jsem jednou zemí za druhou, až jsem dorazil do starobylého města Kepenu, kde jsem se na půl roku usadil. Potom jsem se znovu vydal na cestu, až jsem se dostal do palestinské země zvané Horní Recen. Její vládce, kníže Amusanenši, se o mně doslechl a dal mne k sobě předvést. Řekl mi:

„Povede se ti u mě dobře, protože na mém dvoře často uslyšíš svůj rodný jazyk. Egypťané, kteří u mě žijí, mi řekli, že jsi vzdělaný a moudrý člověk.“

Pak se mě kníže zeptal:

„Proč jsi sem přišel, Sinuhete? Stalo se snad něco v hlavním městě či snad dokonce v paláci samotného faraona? Povídej, všechno chci vědět. Vždyť osud mého knížectví je svázán s osudem egyptské říše.“

Tehdy jsem knížeti ještě nedůvěřoval, a proto jsem odpověděl vyhýbavě:

„Věz, vznešený kníže, že mocný faraon, vládce Horního a Dolního Egypta, božský Amenemhet, vystoupil na obzor a splynul tam se svým božským

otcem Reem, stvořitelem světa. Vyslechl jsem tuto zprávu od poslů, kteří přijeli z hlavního města Ictaeje do našeho vojenského ležení, když jsme se s faraonem Senusretem, následníkem trůnu, vraceli z vítězné výpravy proti západním kočovníkům.

Zpráva o smrti božského panovníka mne tak rozrušila, že mě opustila rozvaha i rozum a dal jsem se na zmatený útěk. Jako by nějaká cizí vůle byla silnější než moje, jako by nějaká nadpřirozená síla ovládla mou mysl a vedla moje kroky do tvé země. Jinak si své počínání a jednání neumím

vysvětlit. Asi tomu tak muselo být, je možné, že si to přál samotný všemocný bůh slunce Re.

Nikdo mě však z ničeho neobvinil, nikdo mi nic nevyčítal a mé jméno nevyšlo z úst žádného hlasatele. Faraona Amenemheta jsem měl rád a sloužil jsem mu věrně a dobře.“

„A co se stane s egyptskou říší, když její znamenitý panovník, kterého se nepřátelé báli jako samotné bohyně války a moru Sachmet, odešel do nadoblačné výše za svým nebeským otcem Reem? Bude v zemi klid a mír, anebo v ní vypuknou nepokoje, bouře a neklid?“ zeptal se kníže Amusanenši.

„V Kepenu jsem se dozvěděl, že jeho syn, faraon Senusret, ať žije věčně, vešel do paláce a vzal do svých rukou dědictví svého otce,“ odpovídal jsem jistým hlasem na knížetovu otázku. „Mladý faraon Senusret je bůh, kterému se nikdo nevyrovná. A je moudrý a nadmíru spravedlivý. Jeho rozkazy přinášejí všem lidem dobro a užitek. Ke svým přátelům je laskavý a přívětivý a lid celé země ho nesmírně ctí a miluje.“

Nový faraon je také vynikajícím bojovníkem a statečným válečníkem a nikdo jiný neovládá meč a luk tak jako on. On to byl, kdo dobýval a spravoval cizí země, když jeho otec dlel v paláci. Každého barbara, lupiče nebo zrádce smetl z cesty jako rozlícená písečná bouře a poraženým vůdcům vlastní rukou rozbil lebky. Je to lev, jehož drápům žádná oběť a kořist neunikne, a každého nepřítele dostihne a jako býk ho bez milosti na padrť rozdupe.

Už z lůna matky vyšel Senusret jako dobyvatel a dobývá a podmaňuje si cizí území, jak se mu zlíbí a jak si zamane. Beduíny má však rád, jsou jeho věrnými spojenci, a proto jejich území svými vojsky nezaplaví. Vznešený kníže, pošlí k němu svoje posly se vzácnými dary. Ať mu oznámí tvé jméno a nabídnou mu tvoje služby. Věz, že zemi, která je jeho spojencem, egyptský faraon nikdy neublíží.“

„Egypt je šťastný, když ví, jak je jeho vládce mocný a šlechetný,“ odpověděl po chvílce přemýšlení kníže Amusanenši. „Udělám, co mi radíš, vznešený Sinuete.“

A ty, chceš-li, zůstaň u mě. Nabízím ti pohostinství své bohaté země. Můžeš ho užívat, jak dlouho si jen budeš přát.“

Nato mě vládce Horního Recenu učinil svým společníkem a rádcem a také mi dal na starost výchovu svých dětí. A po krátkém čase, když poznal, že ovládám válečnické umění, mě jmenoval vrchním velitelem svého vojska a přikázal mi, abych bránil Horní Recen proti všem vetřelcům a nájezdním beduínským kmenům.

Tehdy jsem byl mladý a měl jsem ohromnou sílu v pažích. Ovládal jsem jimi meč a štít jako nikdo jiný v celé Asii. Můj šíp vždy zasáhl cíl a mým rychlým nohám žádný nepřítel neunikl. A znal jsem všechny taje válečnického řemesla. Věděl jsem, kdy zaútočit do boku nepřátel, kdy posílit střed svého vojska, jak nepřítel obklíčit a sevřít do železných kleští nebo jak mu nastražit léčku a vlákat ho do pastí, ze které nebylo úniku.

Proto jsem v každé bitvě slavně zvítězil, nepřítel zahnal daleko od hranic Recenu a ještě mu ukořistil dobytek, zbraně, drahé látky a spoustu rozličných cenných věcí.

Kníže Amusanenši si mě velice oblíbil a na důkaz své přízně mě oženil se svou nejstarší dcerou. Dovolil mi, abych si vybral nejlepší zemi ze všech zemí, které jsem s jeho vojskem dobyl, a daroval mi ji.

Byla to překrásná země a jmenovala se Jaa. Lidem, kteří v ní žili, poskytovala hojně medu, oliv a více vína než vody, neboť většina jejího území byla porostlá vinnou révou a fíkovníky. A v té zemi se také dařilo pšenici, ječmeni, rozličnému

ovoci a na jejích pastvinách a lučinách se pásala četná stáda krav, ovcí a koz. Proto země Jaa oplývala tučným mlékem a nikdy v ní nebyla nouze o maso a kůži.

V zemi Jaa lidé netrpěli hladem a bídou. Byli šťastni a rádi mě přijali jako svého nového pána, neboť se doslechli o mé moudrosti, spravedlnosti a chrabrosti. Rádi se se mnou podělili o bohatství své úrodné země. Každý den mi přinášeli chléb, lahodné víno, vařené maso, pečenou drůbež i horskou zvěř a ještě mnoho jiných pokrmů, nejčastěji mléčných, různě upravovaných.

Byl jsem šťastný a spokojený. Z počátku jsem sice často vzpomínal na krásnou Nofret, které jsem v paláci s velikým potěšením sloužil, a stesk po jejím líbezném úsměvu mi svíral srdce. Ale jak čas ubíhal, vzpomínky bledly a zakrátko se úplně vytratily. Vždyť jsem měl všechno, nač jsem jen pomyslel. Bydlel jsem v nádherném stanu, všechno, co jsem k životu potřeboval, mi lidé donesli až k nohám, starali se o mě moji věrní služebníci a se svými dravými chrty jsem lovil v horách horskou zvěř. A milovala mě dcera samotného knížete, moje mladá, půvabná a stále usměvavá manželka.

Její půvab a krása mě okouzly. Zamiloval jsem se do ní a na faraonovu ženu a jiné půvabné egyptské ženy jsem zapomněl. A když se nám narodili dva synkové, byl jsem šťastím bez sebe. Sotva chlapi jen trochu povyrostli, učil jsem je číst a psát, střílet lukem a ovládat meč a vyprávěl jsem jim moudré příběhy a přirovnání.

Překypoval jsem štěstím a rád jsem se o ně děлил s jinými, rád jsem lidem pomáhal a posloužil. Každého posla, který se mou zemí ubíral na sever nebo na jih do sídelního města, jsem ve svém stanu pozdržel, řádně pohostil a ještě ho štědře obdaroval. Žíznivého jsem napojil pramenitou horskou vodou, zbloudilému ukázal pravou cestu, oloupeného se ujal a jeho ztrátu mu stokrát nahradil.

SOUBOJ S OBREM Z RECENU

Nakonec si mne kníže Amusanenši zamiloval jako svého vlastního syna a prohlásil mě svým dědicem a nástupcem. Některým lidem v Horním Recenu se však nelíbilo, že by se cizinec měl stát jejich vládcem, a začali připravovat

vzpoureu. Vedl je náčelník jednoho z horských kmenů, obrovitý silák a slavný bojovník, který do té doby každého soupeře porazil a nemilosrdně zabil. Lidé mu říkali obr z Recenu.

Věděl jsem, že mi nezbývá než se s obrem utkat v souboji a zabít ho. Jinak vypukne vzpoura. Kníže Amusanenši si mě k sobě předvolal a zeptal se:

„Sinuhete, znáš toho člověka? Víš, proč proti tobě pobuřuje lid?“

„Můj pane, nikdy jsem ho neviděl, nikdy jsem do jeho stanu nevstoupil,“ odpověděl jsem. „Žárlí na mě a chce mi vzít můj úřad a majetek. Říká o mně, že jsem laň a on že je býk války. Mě však nezastraší, mně se ještě nikdy kolena strachem netřásla. Brzy pozná, že jsem býk, který své stádo dokáže ochránit. Svůj úřad a majetek mu bez boje nedám. Zítřa ho vyzvu na souboj.“

30

Nato jsem odešel do svého stanu, abych si odpočinul a připravil svůj luk a šípy, naostřil dýku a oštěp a vyleštil zbroj.

Časně zrána se shromáždili lidé celého Recenu na širé pláni před vládcovým palácem. Když jsem přicházel, tleskali mi v ústřety a volali:

„Egyptan Sinuhet je největší bojovník. Nikdo ho nemůže porazit.“

Vtom však vešel z druhé strany na planinu obr z Recenu. Všechn křik a potlesk rázem utichl. Můj soupeř byl statný, vysoký muž, o hlavu větší než já, silák nad siláky. Zbrání měl plnou náruč a vykračoval si pyšně a nadutě a měřil si mě pohrdavým pohledem jistého vítěze. Přinášel si těžký štít, válečnou sekyru, několik kopí, veliký luk a tolik šípů, že by jich snad bylo dost i pro celý oddíl lučištníků.

Muži i ženy mě litovali a šeptali mezi sebou:

„Nikdo není tak silný, aby s obrem mohl bojovat. Ubohý Sinuhet. Dnes se smrti nevyhne, to je jeho konec.“

Obr mě chtěl zastrašit a vykřikoval:

„Ubožáku z nilské delty! Ty se chceš rovnat mně, silákovi z horských pastvin? Jsi zbabělec, který se ukrývá za zády svých bojovníků a sám nebojuje. Všem teď dokážu, že nejsi žádný válečník, ale zbabělý, opelichaný šakal. Braň se!“

Nato se ze silákova hrdla ozval mocný bojový ryk. Obr z Recenu se vyřítíl proti mně jako divoký kanec. Vrhál po mně svá kopí a střílel na mě šíp za šípem. Ale já jsem uskakoval ze strany na stranu, shýbal se a opět se napřimoval. Úspěšně jsem se uhýbal vrženým kopím a letícím šípům nebo je odrážel na stranu svým štítem.

Obr zaječel podruhé, uchopil těžkou válečnou sekyru, zamával jí mocně nad hlavou a vrhl se na mě. Já jsem však nemeškal, zamířil jsem lukem na jeho odkrytý krk, vypustil z luku šíp a uskočil stranou. Silák máchl sekyrou do prázdna, zakymácel se, zachroptěl a zalit krví padl tváří na zem. Z hrdla mu trčel můj šíp. Byla to mistrovská rána.

Neváhal jsem, uchopil obrovu sekyru, jež mu při pádu vypadla z ruky, a bezmocnému velikánovi jsem jedinou ranou rozpůlil hlavu. Potom jsem stanul na hřbetě poraženého a vyrazil z hrdla svůj vítězný pokřik.

Většina lidí Recenu jásala, křičela radostí a vzdávala mi hold. Spiklenci a příbuzní mrtvého obra zase naříkali a žalem si rvali vlasy. Nadšení lidí z Recenu a kvílení a nářek silákových příbuzných splývaly v ohlušující křik a rámus, který se nesl nad celou planinou.

Kníže Amusanenši mě objal, políbil mě ústy na ústa a silným hlasem zvolal: „Tento muž, Egypťan Sinuhet, je jediný hoden cti vládnout po mém boku nad Recenem. A až zemřu, stane se vaším vládcem. Toť má vůle!“

Potom mě starší obrova kmene uvedli do jeho stanu, abych se zmocnil jeho majetku. To, co nadutý silák hodlal učinit mně, Sinuhetovi, učinil jsem já jemu. Odnesl jsem si velikou kořist, přihnal jsem na své pastviny všechna obrova stáda a vyplenil jeho tábor.

32 Tak jsem se já, Egypťan Sinuhet, proslavil v Dolním i v Horním Recenu, rozmnožil své bohatství, ale co bylo nejdůležitější, uhájil jsem svůj život a obhájil svoji čest. Štěstím a blažeností mi překypovalo srdce. Mnoho roků jsem pak spravoval tuto zemi společně s knížetem Amusanenšim, a když vládce v pokročilém věku zemřel, stal jsem se jejím jediným panovníkem.

Léta ubíhala, čas letěl jako voda v horské bystřině a s ním uplavalo i moje mládí, síla i štěstí. Zákeřná nemoc se usadila v těle mé milované ženy a v neúprosném boji je udolala k smrti. Když jsem, nešťastný, svoji drahou ženu pohřbil, zjistil jsem, že mě k životu v recenské zemi už nic nepoutá. Pravda, měl jsem dva dospělé syny. Ti však spravovali svá panství, svoje statky a svá stáda, která jsem jim přidělil, a na mě, opuštěného a osamoceného otce, zapomněli.

STESK PO RODNÉM EGYPTĚ

Zastesklo se mi po Egyptě, po rodné zemi mých předků. A čím více jsem stárnul, tím byla moje touha a stesk po Egyptě větší. Jak jsem si přál, dříve než zemřu, spatřit paní Horního a Dolního Egypta, královnu Nofret, která se na mě kdysi tak líbezně usmívala, a poznat její královské děti. A bál jsem se, že mě smrt potká v cizině, že mě pohřbí asijští beduíni a že mě zabalí do beraní kůže. Jak jen jsem toužil spatřit svou rodnou zemi, v ní zemřít a být pochován v pevné hrobce ve tvaru pyramidy.

„Ó bože, ať jsi kterýkoli z bohů, ty jsi mi vnukl myšlenku na útěk z mé vlasti a vedl moje kroky sem do daleké a cizí pustiny. Buď tak milostivý a dej, abych mohl zase spatřit vody posvátného Nilu a sloužit Jeho Veličenstvu

faraonovi Senusretovi v jeho nádherném paláci. Pomoz mi, bože, ať se mohu vrátit ke své paní, vznešené Nofret, nechť věčně žije, a starat se o její pohodlí, blaho a spokojenost.

Jsem starý, víčka mi těžknou, paže a nohy se mi přestávají pohybovat a moje smysly jsou unavené. Nedej, bože, abych zemřel tady, v cizí zemi. Dopřej mi, abych se mohl vrátit do Egypta, a až zemřu, aby moje tělo pochovali v kamenné pyramidě blízko pyramid mého pána, Jeho Veličenstva faraona Senusreta a jeho manželky, vznešené paní Nofrety. Kéž bych mohl být svým božským vládcům věčně nablízku.“

Takhle jsem se při západu božského slunce každý večer modlil a celá léta jsem sbíral odvalu napsat Jeho Veličenstvu, faraonovi Horního a Dolního Egypta, trůnním jménem Cheperkare, prosebný dopis, jehož znění by bylo stejné se slovy mé večerní modlitby.

Nakonec jsem přece jen jednoho rána překonal svou bázeň a v mé mysli už dávno sestavený dopis jsem nanesl štětečkem na vzácný papyrus. V úvodu jsem se faraonovi Senusretovi omluvil, že jsem před léty opustil svoji službu a utekl do Recenu, a v závěru jsem ho prosil, zda bych se mohl vrátit do Egypta a strávit v rodné zemi stáří.

Rychlý posel mi brzy přinesl faraonovu odpověď. Hor žijící a věčně se rodící, bůh a vládce Horního a Dolního Egypta, Cheperkare, Reův syn, faraon Senusret žijící věčně, ve svém poselství průvodci Sinuhetovi přikazoval:

„Vrať se do Egypta a spatříš zemi, v které ses narodil, a palác, ve kterém jsi v mládí věrně sloužil mému otci, faraonovi Amenemhetovi. Tvoje srdce ti poručilo a tys putoval ze země do země, až jsi přišel z Kepenu do Recenu. Nikdo v Egyptě však proti tobě nic nemá, nikdo tě z ničeho neobvinil, hlasatel nikdy nevyslovil tvé jméno mezi zločinci. Naopak, tím, že jsi hubil nepřátele mé země, jsi přinesl mír k hranicím Egypta.

Ted' se však Sinuhete vrať, neboť tvé jediné nebe a radost je zde v paláci a je dosud svěží a její hlava je ozářena královskou mocí země. Také její děti jsou v královském paláci a těší se na tebe.

Budeš nám sloužit, budeš od nás dostávat nádherné věci a budeš žít z našich darů. Přiblížil ses stáří, nejsi už mladý muž, který touží po

dobrodružství. Mysli na den svého pohřbu. Nedopusť, aby tě smrt přepadla daleko mezi Asiaty. Jsou pro tebe připraveny mísy plné vzácného oleje, obinadla a zlatý obal s hlavou z lapisu lazuli.

Věz, dvořane Sinuhete, že budeš mít slavnostní pohřební průvod. Saně, na kterých bude ležet tvoje tělo, potáhnou býci a před nimi půjdou zpěváci a budou zpívat pohřební písně. Před dveřmi tvé hrobky se celý průvod zastaví a tanečníci zatancují pohřební tanec. Tvá hrobka bude uprostřed hrobek královských princů a nejvyšších dvorních hodnostářů a tvé sloupové síně budou vystavěny z bílého mramoru.

34 Sinuhete, rychle se vrať, ať tě smrt nepřekvapí v daleké cizině. Egyptského dvořana by neměli pohřbívat asijské beduíny a zahalit jeho tělo do beraní kůže. A jestliže zemřeš mimo posvátnou egyptskou zem, ztratíš možnost vstupu do země nebeské.“

Jen posel dočetl faraonovo poselství, neovládl jsem se, vrhl jsem se radostí na zem, nabíral rukama prach a sypal si ho na vlasy. Pak jsem vstal, přiložil jsem si faraonův dopis na hrud', vyběhl jsem ze svého stanu a pobíhal po táboře a jásal:

„Faraon, mocný faraon Senusret, nechť žije, je zdravý a svěží na věky věků, mi odpustil! Já, průvodce Sinuhet, který jsem utekl do barbarské ciziny, se smím vrátit domů. Takové dobrodiní a čest si nezasloužím. Jak jsem šťastný, že strávím poslední dny svého života v Egyptě.“

NÁVRAT DO EGYPTA

Nemeškal jsem a dal jsem se do příprav na dalekou cestu do Egypta. Uspořádal jsem slavnostní hostinu, na kterou jsem pozval všechny přední hodnostáře a dvořany Recenu a také náčelníky sousedních beduínských kmenů, a prohlásil na ní svého nejstaršího syna svým nástupcem a budoucím vládařem celé země. Pak jsem svým synům odevzdal svá stáda, pole i sady, které jsem obhospodařoval, a s malým doprovodem jsem vyrazil na jih.

Putoval jsem po cestách necestách, přes pouště a pusté hory, až jsem se dostal k prvnímu egyptskému městu, které leželo na břehu řeky Nilu. Tam na mě

čekala královská loď, naložená královskými dary pro mé beduínské průvodce. Představil jsem svoje lidi veliteli městské posádky, rozdělil jim dary a vroucně jsem se s nimi rozloučil. Potom jsem poručil rozvinout plachty a rychle jsem se vydal po Nilu na sever do faraonova sídelního města Ictaeje. Druhého dne za úsvitu zakotvila loď v jeho přístavu.

Na břehu na mě čekalo deset egyptských hodnostářů a deset předních faraonových dvořanů. Slavnostně mě uvítali a hned mě vedli do velkého faraonova paláce ke slyšení. Před sochami sfing jsem se dotkl země hlavou, u brány jsem se poklonil faraonovým dětem, které mě tam očekávaly, v jejich doprovodu jsem prošel sloupovým nádvořím a vstoupil do rozlehlé přijímací síně.

Mocný faraon seděl vznešeně na velkém trůně ve zlatém výklenku; na hlavě měl dvojitou bíločervenou korunu, kolem níž se vinul zlatý had s jiskřícími drahokamy, na prsou držel zlaté důtky skřížené se zlatou pastýřskou holí, tělo měl opásané krátkou suknicí z nejjemnějšího plátna a se strnulým výrazem v obličeji zíral kamsi vysoko nad hlavní vchod.

Padl jsem na zem před tímto bohem, a i když jsem byl vzrušením celý bez sebe, ležel jsem bez hnutí, jako bych ztratil vědomí nebo jako by mi život vyprchal z těla. Vtom faraon přikázal jednomu z dvořanů, aby mě zdvihl, a potom pravil:

„Vítej, Sinuhete. Konečně jsi našel pouštěmi cestu domů a vrátil ses k nám do rodného Egypta. Zestárl jsi a je z tebe kmet. Přišel jsi, protože chceš, aby tvé tělo bylo pohřbeno v Egyptě. Nyní však rozvaž svůj jazyk a mluv. Oslovil jsem tě, tak odpověz! Nemusíš se ničeho bát!“

Přes faraonovo ujišťování, že mohu být klidný, jsem se bál trestu a odpovídal jsem jako viník, který byl usvědčen ze svého zločinu a teď stojí před svým přísným soudcem.

„Není to má vina, můj pane, že mi odpověď nevychází z úst. Jakási zvláštní úzkost mi svírá hrdlo a nedovoluje mi promluvit. Stejná tíseň a podivuhodná síla mě před léty vyhnaly z Egypta. Stojím před tebou, mocný faraone, nechť žiješ, jsi zdravý a svěží na věky věků, a můj život je v tvých rukou. Nalož s ním, Tvoje Veličenstvo, podle své vůle!“

SETKÁNÍ S KRÁLOVNOU NOFRET

Faraon přikázal dvořanům, aby přivedli královnu Nofret a královské děti. Chvíle, na niž jsem se tolik těšil, se konečně přiblížila na dosah ruky. Zanedlouho spatřím ženu, kterou jsem kdysi v mládí tolik obdivoval. Jak mě vznešená Nofret přivítá? Zdali mě v pokročilém věku a v beduínském šatě pozná? Srdce se mi rozbušilo, jako by chtělo ven z těla.

Když dvořané královnu a královské děti přivedli, faraon se k nim obrátil a řekl:

36 „Hle, Sinuhet se vrátil! Přišel jako Asiat, vychovaný beduíny, a také jako beduín vypadá.“

Jakmile na mě královna Nofret pohlédla, nedovedla potlačit svůj údiv a z hrdla se jí vydral mocný výkřik:

„To není on, faraone, pane můj! To nemůže být ten vznešený dvořan Sinuhet!“

„Je to určitě on!“ odpověděl vládce Egypta.

Královnin výkřik projel mým starým srdcem jako chladný nůž. Vznešená Nofret mě nepoznává. Vidí ve mně méněcenného beduína, barbara z asijské pouště. Ó, jak je osud krutý!

Vtom ke mně přistoupily královské děti, zvědavě si mě zblízka prohlížely a řekly:

„Neboj se, Sinuhete. Líbíš se nám. Vznešená královna nám často vyprávěla o tvé šlechtnosti a statečnosti, proto tě ochráníme.“

Potom řekly faraonovi, svému otci:

„Koruna Horního Egypta pluje po vodě, koruna Dolního Egypta pluje proti vodě a na tvé hlavě se spojují. Tvoje Veličenstvo, náš vznešený otče. Ochraňuj své poddané před zlem a buď k nim milostivý. Buď pozdravena i ty, naše vznešená matko a paní vesmíru. Pane náš, chceme se spřátelit s tímto Asiatickým narozeným v Egyptě, který z hrůzy před tebou opustil svou zem. Přejeme si, aby žil s námi v paláci a byl šťastný.“

Nenadálá radost mi zaplavila nitro. Přece jen na mě vznešená Nofret nezapomněla. Vyprávěla o mně svým královským dětem a ty se teď za mě přimlouvají u pána Obou zemí.

„Sinuhet, bývalý vládce Horního Recenu, nyní Egyptan, který se vrátil, aby zastával svůj úřad u dvora, se přece nemusí bát. Je mým přítelem a jeho místo je mezi knížaty a dvořany. Odveďte ho do jeho komnat a odevzdejte mu jeho úřad. Toť má vůle!“ přikázal faraon.

Takovou laskavost a velkodušnost jsem nečekal. A královna Nofret se usmívala a bylo vidět, že mě poznává a že na naše společné přátelství z mládí nezapomněla. Blahem bez sebe jsem vyšel z přijímací síně, královské děti mi podaly ruce a vedly mě za velkou dvojitou bránu královského paláce.

37

Byl jsem ubytován v nádherném a prostorném domě královského prince. Dostal jsem honosné komnaty s koupelnou, krásné šaty z královského plátna, šperky a ozdoby z královské pokladnice a nejjemnější masti a oleje. Královští služebníci mě vykoupali, oholili, učesali a oblékli do jemného plátna natřeného vonnými oleji. Konečně jsem spal na měkkém lůžku a písek nechal těm, kteří na něm bydlí.

K spokojenému a klidnému životu mi nic nechybělo. Z královského paláce jsem dostával třikrát i čtyřikrát denně nejvybranější královská jídla a mnoho dalších pochoutek a lahůdek mi přinášely královské děti, které si mě velice oblíbily a bez ustání mě navštěvovaly. Posléze mi faraon daroval veliký statek a přikázal královským tesařům, aby mi postavili nový dům, a královským kameníkům poručil, aby mi vybudovali pyramidu.

Nevěřil jsem svým uším, když mi vládce Egypta oznamoval, že mi nechává vystavět v Městě mrtvých pevnou hrobku ve tvaru pyramidy. Vždyť pyramidy jsou přece určeny jedině faraonům, jejich manželkám a členům jejich rodin! Já, člověk, který v mládí opustil svou zemi, mám být pohřben mezi faraonovými dětmi, poblíž vznešené paní Nofrety, ve stínu velké pyramidy samotného božského faraona Senusreta! Pocit nezměrného štěstí zalil moji hrud' a do očí mi vstoupily slzy.

Mistr kameníků vyměřil půdorys stavby, lamači přivezli kvádry na lodích a s dělníky je naložili na velké písečné saně. Kvádr po kvádru naložený na saních pak mnoho dělníků vleklo pomocí silných provazů k místu stavby.

Kameníci stavěli, malířští mistři malovali a mistři rytci tepali nádherné obrazy.

A faraonův sochař mi zhotovil pozlacenou sochu v životní velikosti a její dlouhou ozdobnou suknici udělal z nejlepšího zlata. Jako živá stála ve výklenku naproti sarkofágu z křemence, do kterého jednou uloží rakev s mým nabalzamovaným tělem.

Žádný prostý ani vznešený člověk se nedožil takového blaha a štěstí jako já, Sinuhet, dvořan, hodnostář a přítel faraona Senusreta.

Můj příběh se nachýlil ke svému konci. Tak, jak jsem vám ho vyprávěl, ho nechám napsat na stěny své hrobky a na svitky vzácného papyru. Ať všem lidem neustále a provždy připomíná moje činy a veliké štěstí.

3. O EGYPTSKÉ KRÁLOVNĚ HATŠEPSUT, DCEŘI BOHA SLUNCE AMENREA

Mýtus o bohu Amenreovi a egyptské královně Hatšepsut je napsán podle série nápisů, bohatě ilustrovaných reliéfů, které královna Hatšepsut nechala vytesat během své vlády v letech 1479–1457 před naším letopočtem (Nová říše, 18. dynastie) na stěnách svého proslulého zádušního chrámu v Dér el-Bahrí. Scény o jejím božském zrození měly podpořit nárok Hatšepsut na egyptský trůn. Podle mýtu, který vytvořila, rozhodlo o jejím narození velkolepé shromáždění všech hlavních egyptských bohů a posléze ji zplodil sám král bohů Amenre s manželkou Thutmose I. královnou Ahmosou. Vzal na sebe Thutmosovu podobu a vydával se za Ahmosina manžela. Všemocný Amenre obdařil Hatšepsut božskou moudrostí a spolu s dalšími egyptskými bohy utváří osud vládců i obyčejných lidí. Reliéfy také líčí královninu obchodní výpravu do Puntu, dosud blíže neurčeného území kdesi na pobřeží dnešního Somálska.

Sám bůh Amenre rozmlouval s královnou Hatšepsut a oznámil jí, že má vyslat výpravu do Puntu a proniknout přímo k terasám, kde se rodí vonné pryskyřice, a slibuje výpravě svou ochranu. Bůh Amenre také královně poradil, jak má vládnout. Nemá vést žádné války a má být ke všem lidem laskavá. A i když je žena, nabádal ji, aby nosila panovnický „božský vous“, jako kdyby byla mužský panovník, a aby mluvila jako muž vládce. A neměla by se za žádného muže podruhé provdat. Její dílo by jí mařil a chtěl by vládnout místo ní.

Nápis na stěně Hatšepsutina chrámu dále líčí scénu na královském dvoře, kdy královna po návratu výpravy dala zasázet přivezené keře myrthy a vystavit dovezené zboží. Nato Hatšepsut oznámila Amenreovi v jeho chrámě výsledek výpravy a pak v trůnním sále uspořádala velkou slavnost.

V češtině je vzácným pramenem k tomuto mýtu dílo významného českého egyptologa Zbyňka Žáby „Tesáno do kamene, psáno na papyrus“ a kniha britské egyptoložky Joyce Tyldesley „Mýty a legendy starého Egypta“ (překlad Daniela Mičanová).

SHROMÁŽDĚNÍ BOHŮ

V dávných dobách lidé žijící v Egyptě věřili, že bůh slunce Re je tvůrcem všeho života na světě a že svou kouzelnou mocí vládne na zemi i nad zemí, ve vodě i pod vodou a že svou čarovnou silou řídí jejich osudy. Věřili také, že všemocný Re je otcem všech mocných faraonů, kteří po smrti nastoupí do jeho zlaté sluneční lodi a budou s ním věčně putovat po denní i noční obloze. A rovněž věřili, že později bůh slunce Re splynul s mocným bohem vzduchu Amonem v jediného boha, „boha nad všemi bohy“ a „krále všech bohů“, všemocného boha Amenrea.

40 Za časů, které pamatují jen pyramidy a kamenné sochy egyptských vládců, sfingy, snad tehdy ještě scházelo více než tisíc pět set roků do doby, od které začali dnešní lidé počítat svůj letopočet, se v hlavním městě Egypta Vasetu, ve „Velké sloupové síni“ kamenného chrámu boha Amenrea sešlo velkolepé shromáždění všech hlavních egyptských bohů.

Amenre, král bohů a pán všehomíra, seděl ve své lidské podobě na trůně, v rukou měl božské a vladařské dűtky, na hlavě před dvěma pštrosímy péry mu zářil sluneční kotouč a u sloupů před ním stál bůh moudrosti Thovt, který měl postavu člověka, ale hlavu posvátného ptáka ibise, bůh Nilu Chnum jako muž s beraní hlavou a bůh Usir a bohyně Eset ve svých lidských podobách.

Za nimi pak stanuli další egyptští bohové a bohyně a měli postavy lidské, ale hlavy zvířecí; bůh měsíce Chonsu a bůh světla Hor, oba s hlavou sokola, bůh pohřbívání Anup s hlavou šakala, bohyně lásky a hudby Velká Hathor s hlavou krávy, Suteh, bůh pouště, bouří a moře s oslí hlavou, Nun, bůh pravodstva s hlavou žabí, bohyně vlhkosti Tefnut a bůh světla Šu, obě božstva s hlavou lva a další četní bohové a bohyně. Všech dohromady jich bylo více než tři tisíce. Amenre k nim se starostlivým výrazem ve tváři promlouval:

„Vítejte, vznešení bohové, v mém chrámu a slyšte, co vám chci říct. Chtěl bych, aby trápení s lidským plemenem konečně jednou přestalo. Žádný faraon lidského původu mě svou vládou ještě nikdy neuspokojil. I ti nejslavnější vládcí Egypta, jako byli proslulí stavitelé pyramid Džoser a Chufu, vedli jen války, pustošili vlastní i cizí zemi a prostý lid jen týrali a utlačovali.“

„Ale proč nám ty, který jsi vznikl v prvopočátku a který jsi nás všechny stvořil, všemocný bože Amenre, proč nám dnes připomínáš strasti, které pořád my, bohové, máme s tím hrozným lidským rodem?“ zeptala se udiveně bohyně nebe Nut, která vypadala jako krásná žena se supími křídly a na hlavě měla kulatou nádobu.

„Chtěl bych, aby se vlády nad Egyptem konečně ujal faraon, který by mi svým moudrým panováním připomněl zlatý věk pradávného světa, kdy lidé znali jen laskavost, dobro a bratrství,“ odpověděl s ustaraným výrazem v tváři bůh Re. „Poradte mi, mocní bohové, co mám učinit, aby se tak stalo. I když jsem nejvyšší mezi vámi, rady si nevím.“

V chrámové síni nastalo hrobové ticho. Všichni bohové a bohyně usilovně přemýšleli. Tu před Amenrea předstoupila „Paní mocných slov“ bohyně Eset, lehce se uklonila a lahodným hlasem pravila:

„Králi bohů, pane náš, napadlo mě, že by se některým z příštích vládců Egypta mohla stát žena. Dosud vládli jen mužové, ani jediná žena ještě neseděla na egyptském trůně. Věz, otče bohů, že stvoříš-li ženu, která se stane královnou Egypta, dám jí svá nejlepší požehnání a obdařím ji svou neskonalou moudrostí. Jsem si jista, že bude panovat daleko lépe než kterýkoli z vládců, kteří dosud panovali.“

„To je moudrá rada, nejvznešenější bože,“ promluvil bůh učenosti, moudrosti a kouzelnictví, mocný Thovt. „Ženy neprahnou po moci a slávě tak jako muži a jejich myšlení ovládá jemnější cit a snad i větší rozum. Myslím, že bys měl Esetin nápad zvážit.“

„Není co zvažovat,“ pravil Amenre. „Jiný nápad zde žádný z bohů ani z bohyň nevyslovil, nezbývá mi tedy než jej přijmout. Jen ještě nevím, jak to zařídím, aby se budoucím vládcem Egypta stala žena, královna. Ještě nikdy se žádná žena v Egyptě či v kterékoli jiné zemi světa nestala panovnicí, která by rozhodovala o osudech svého lidu.“

Nato znovu promluvil Thovt, který znal všechny taje a záhady světa a nic z toho, co se na něm dělo, jeho pozornosti ještě nikdy neuniklo:

„Všichni dobře víte, vznešení bohové a vznešené bohyně, že zde ve Vasetu, v královském paláci, žije mladičká královna Ahmose. Je nejkrásnější a nejmou-dřejší ženou pozemského světa. Dnes se provdala za vládcu Egypta, faraona

Thutmose, a právě leží ve své komnatě na lůžku a čeká, až ji její manžel navštíví a nabídne jí svou lásku, aby se jim z ní narodilo děťátko. Vydejme se spolu za královnou, nejvznešenější bože. Vezmeš na sebe podobu jejího manžela a vdechneš jí do úst svůj božský dech života. Tak bude mít dcera, která se jí potom narodí, nejvyšší božský původ a tím i v budoucnu právo na egyptský trůn.“

BŮH AMENRE A KRÁLOVNA AHMOSE

- 42 Nato se Thovt proměnil v posvátného ptáka ibise a tichým klouzavým letem se, nikým nepozorován, vydal ke královskému paláci. Když vletěl do velké královniny komnaty, v které královna právě spala, očaroval mocným kouzlem všechny lidské bytosti, které v tu chvíli dlely v paláci, a uspal je hlubokým spánkem.

Potom posvátný pták zamával křídly, vzlétl ke stropu komnaty a najednou, jako by se rozplynul, zmizel.

Také faraon Thutmose ležel na lůžku a tvrdě spal. Najednou se u jeho lože objevila bytost jemu navlas podobná, která měla na krku nádherný vladařský náhrdelník a na hlavě dvě překrásná pštrosí péra a potichu kráčela ke královnině ložnici. Ze záhadné postavy vyzařovalo slabé zlatavé světlo a kolem ní se šířila omamná vůně nejjemnějších voňavek.

Amenre, který vzal na sebe podobu faraona Thutmose, vešel do královniny ložnice, přistoupil ke královninu zlatému lůžku, které mělo tvar ležícího lva, a posadil se na jeho okraj. Potom se naklonil nad spící královnu, přiložil svoje rty k jejím pootevřeným ústům a vdechl do nich svůj božský životodárný dech.

Královna Ahmose procitla ze spánku, ale omámena vůní voňavek a zlatou září si myslela, že sní, když nad sebou uzřela obrysy štíhlé postavy svého mladého manžela a když uslyšela, jak jeho rty tiše šeptají:

„Raduj se, nejšťastnější z žen, neboť se ti narodí dcera, jejímž otcem bude sám bůh bohů, všemocný Amenre. Věz, že ta královna bude jednou vládnout Hornímu i Dolnímu Egyptu a stane se vládkyní celého světa.“

Nato královna Ahmose usnula hlubokým a bezesným spánkem, zatímco se záhadná postava proměnila v zářivý sluneční paprsek, který v tu chvíli prolétl stropem komnaty a zmizel v nekonečných nadoblačných výšinách. Když bůh Amenre opět

na sebe vzal svoji pravou božskou podobu, povolal k sobě tvůrce všech živých tvorů, boha Chnuma, a přikázal mu:

„Vezmi svůj hrnčířský kruh, vznešený Chnume, a vytvoř na něm moji dceru Hatšepsut, která se za devět měsíců narodí v královském paláci ve Vasetu královně Ahmose a faraonovi Thutmosovi.“

Bůh Chnum usedl ke svému zázračnému hrnčířskému kruhu a začal z hlíny vytvářet postavu ženy. Tu k němu přistoupila bohyně lásky a radosti, „Paní Egypta“, vznešená Velká Hathor v podobě překrásné ženy s kravími rohy a požádala ho, aby tu ženu, kterou právě na svém kruhu vytváří, připodobnil její božské kráse.

44

Bůh Chnum pohlédl na Velkou Hathor, usmál se a přání krásné bohyně s radostí vyhověl. Tak byla budoucí egyptská královna Hatšepsut, ještě dříve než se narodila, obdařena božskou krásou bohyně Velké Hathor, krásou, které se žádná pozemská ženská krása zdaleka nevyrovná.

NAROZENÍ HATŠEPSUT

Devětkrát dorostl bůh měsíce Chonsu do svého nejúplnějšího tvaru, když jedné noci, přesně ve chvíli, kdy se půlila, zasvítit svým jasným úplňkem do královniny komnaty. Královna Ahmose ležela na lůžku a v nesmírném údivu a se zatajeným dechem hleděla na měsíčním svitem ozářené postavy tří bohyň. Byly jimi bohyně Eset, její sestra, ochranná bohyně zemřelých Nebthet, a bohyně porodu Meschenet. Nejvyšší bůh Amenre jim přikázal, aby oné noci přivedly na svět jeho dceru Hatšepsut.

Eset posadila královnu na porodní křeslo, Nebthet se postavila před ni a Meschenet zručnými pohyby urychlovala porod. Vtom z mateřského lůna vyklouzlo do jejích rukou děvčátko a bylo jeden loket dlouhé, kosti mělo pevné, jeho ručky a nožky byly pokryté zlatem a jeho vlasy byly z pravého lapis lazuli. Eset mu přeřízla pupeční šňůru, Nebthet ho omyla a položila na polštářek vedle užaslé matky. Potom ke královně Ahmose přistoupila bohyně Meschenet a pravila:

„Je to královna, která bude vládnout v Horním i Dolním Egyptě.“

„A bude to moudrá královna, neboť ji v tuto chvíli obdařuji svou božskou moudrostí,“ dodala bohyně Eset a uchopila královnu Ahmose do náruče a položila ji na její lůžko.

Nato ty tři bohyně zmizely a namísto nich se u lůžka královny Ahmose objevil sám bůh bohů Amenre. Doprovázela ho bohyně lásky Velká Hathor se svými dcerami, sudičkami, sedmi malými Hathorami. Amenre se sklonil nad královnino lůžko, něžně vzal narozené děvčátko do rukou, pozvedl ho ke svým ústům a na jeho červené rtíky mu dal políbení. Tím děvčátko obdařil svou božskou mocí a uznal je za svoji dceru. Pak položil holčičku zpátky na podušku vedle její matky, k hlavičce jí dal královskou korunu, kterou v tu chvíli vykouz-
lil, usmál se na královnu a náhle se rozplynul v měsíčním svitu boha Chonsua.

45

ZLATÁ SÍŤ ŽIVOTA KRÁLOVNY HATŠEPSUT

Potom k lůžku královny přistoupila bohyně Hathor se svými sedmi dcerami, sudičkami, a začaly příst zlatou síť života její dcerušky Hatšepsut. Síť rychle narůstala před očima užaslé královny, až v jejím zlatém lesku uzřela najednou a v jediné chvíli celý budoucí život své dcerušky, slavné a mocné královny Hatšepsut.

Královna Ahmose viděla, jak krásná dívka, její dceruška Hatšepsut, klečí v Amenreově chrámu a jak sám bůh bohů Amenre a bůh světla Hor jí smáčejí hlavu ve vodě lázně boží čistoty a nevinnosti, zatímco ostatní bohové a bohyně, kteří se v sloupové síni také shromáždili, její dcerušce žehnají.

Potom královna viděla, jak její dceruška se svým vznešeným otcem, mocným faraonem Thutmosem I., projíždí na královské lodi, jejíž příď září zlatem a plachty purpurem, celou egyptskou zemí od nilské delty až po ostrov Abu a egyptský lid ji všude nadšeně vítá a zdraví jako svoji budoucí vládkyni.

Zprvu se však mladá Hatšepsut musí podřídit vládě svého chorého manžela, faraona Thutmose II., který nedbá jejích rad a vládne špatně. Pořád jen válčí, zotročuje kmeny asijských kočovníků, týrá svůj vlastní lid těžkou prací